

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการปฏิบัติธรรมตามหลักศีลห้าของผู้นำครัวเรือนในชุมชนตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สรุปผลการวิจัย
3. อภิปรายผลการวิจัย
4. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติธรรมตามหลักศีลห้าของผู้นำครัวเรือนในชุมชนตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติธรรมตามหลักศีลห้าของผู้นำครัวเรือนในชุมชนตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการปฏิบัติธรรมตามหลักศีลห้าของผู้นำครัวเรือนในชุมชนตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ระดับการปฏิบัติธรรมตามหลักศีลห้าโดยรวมของผู้นำครัวเรือนในชุมชนตำบลตะเคียนทอง อยู่ในระดับปฏิบัติบางครั้ง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.40$) มีรายละเอียดการปฏิบัติเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก ดังนี้

เว้นจากการฆ่าสัตว์อยู่ในระดับปฏิบัติบางครั้ง ($\bar{X} = 3.07$) เว้นจากการประพฤติดูผิดในกาม อยู่ในระดับปฏิบัติบางครั้ง ($\bar{X} = 3.18$) เว้นจากการดื่มน้ำเมา อยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.87$) เว้นจากการกล่าวเท็จ อยู่ในระดับปฏิบัติบางครั้ง ($\bar{X} = 3.41$) และเว้นจากการลักทรัพย์ อยู่ในระดับปฏิบัติบางครั้ง ($\bar{X} = 3.43$)

2. การเปรียบเทียบการปฏิบัติธรรมตามหลักศีลห้าของผู้นำครัวเรือนในชุมชนตำบลตะเคียนทอง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล มีรายละเอียดดังนี้

- 2.1 การปฏิบัติธรรมตามหลักศีลห้าของผู้นำครัวเรือนในชุมชนตำบลตะเคียนทอง ที่มีเพศต่างกัน มีการปฏิบัติธรรมตามหลักศีลห้า โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 การปฏิบัติธรรมตามหลักศีลห้าของผู้นำครัวเรือนในชุมชนตำบลตะเคียนทอง ที่มีอายุต่างกัน มีการปฏิบัติธรรมตามหลักศีลห้า โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 การปฏิบัติธรรมตามหลักศีลห้าของผู้นำครัวเรือนในชุมชนตำบลตะเคียนทอง ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีการปฏิบัติธรรมตามหลักศีลห้า โดยรวมไม่แตกต่างกัน โดยพบว่า มีการปฏิบัติธรรมตามหลักศีลห้าข้อ 1 เว้นจากการฆ่าสัตว์ และศีลห้าข้อ 3 เว้นจากการประพฤตินอกใจ ในกาม

2.4 การปฏิบัติธรรมตามหลักศีลห้าของผู้นำครัวเรือนในชุมชนตำบลตะเคียนทอง ที่มีอาชีพต่างกัน มีการปฏิบัติธรรมตามหลักศีลห้า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยพบว่า มีการปฏิบัติธรรมตามหลักศีลห้าข้อ 2 เว้นจากการลักทรัพย์ ศีลห้าข้อ 3 เว้นจากการประพฤตินอกใจในกาม ศีลห้าข้อ 4 เว้นจากการกล่าวเท็จ และศีลห้าข้อ 5 เว้นจากการดื่มน้ำเมา

2.5 การปฏิบัติธรรมตามหลักศีลห้าของผู้นำครัวเรือนในชุมชนตำบลตะเคียนทอง ที่มีรายได้ต่างกัน มีการปฏิบัติธรรมตามหลักศีลห้า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยพบว่า มีการปฏิบัติธรรมตามหลักศีลห้าข้อ 2 เว้นจากการลักทรัพย์ ศีลห้าข้อ 3 เว้นจากการประพฤตินอกใจในกาม ศีลห้าข้อ 4 เว้นจากการกล่าวเท็จ และศีลห้าข้อ 5 เว้นจากการดื่มน้ำเมา

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการปฏิบัติธรรมตามหลักศีลห้าของผู้นำครัวเรือนในชุมชน ตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี พบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผู้นำครัวเรือนในชุมชนตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ปฏิบัติตนตามหลักศีลห้าโดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติบางครั้ง โดยปฏิบัติตามหลักศีลห้าข้อที่หนึ่ง คือ เว้นจากการดื่มน้ำเมามากที่สุด แสดงว่าผู้นำครัวเรือนได้ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างแก่บุคคลในครอบครัว เป็นตัวอย่างแก่ชุมชน จึงทำให้ชุมชนตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ไม่มีความเสียหายที่เกิดขึ้นในสังคมสอดคล้องกับหลักในการปฏิบัติตนตามหลักศีลห้า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพระราชธรรมนิเทศ์ (2537 : 155) ที่กล่าวว่า ความสำคัญในการปฏิบัติศีลห้าซึ่งถือได้ว่ามีความสำคัญสูงสุด คือ เพื่อการอยู่ร่วมกันโดยปกติสุขของสังคม และสอดคล้องกับการศึกษาของพระมหาพรานนท์ ฐิตนฺนฺโท (2545 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า “ศีล” ไม่ใช่กฎหมาย แต่เป็นหลักปฏิบัติเอง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบตามธรรม อันเป็นรากฐานของสังคม การดำเนินชีวิตในสังคมต้องมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ อีกรวมทั้งมนุษย์ด้วย ทุกคนจึงจำเป็นต้องมีความสำนึกในตนเอง ต้องควบคุมตนเอง ปรับตน ไม่นิยมความรุนแรง และต้องมีความปรารถนาดีต่อกัน ส่วนการปฏิบัติธรรมตามหลักศีลห้าของผู้นำครัวเรือนในชุมชน

ตำบลตะเคียนทอง ปฏิบัติตนตามหลักศีลห้าที่น้อยที่สุด คือ เว้นจากการฆ่าสัตว์ เนื่องจากการฆ่าสัตว์ เพื่อนำมาเป็นอาหาร เช่น ไก่ และปลา ใช้ในการบริโภคซึ่งเป็นปัจจัยสี่ในการดำรงชีวิตของมนุษย์

2. การเปรียบเทียบการปฏิบัติธรรมตามหลักศีลห้าของผู้นำครัวเรือนในชุมชน ตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้นำครัวเรือน ที่มีเพศ อายุ และสถานภาพการสมรสต่างกัน มีการปฏิบัติธรรมตามหลักศีลห้าไม่แตกต่างกัน แสดงว่า เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ไม่เป็นปัจจัยในการปฏิบัติธรรมตามหลักศีลห้าของผู้นำครัวเรือน ส่วนที่พบว่า ผู้นำครัวเรือนที่มีอาชีพและมีรายได้ต่างกัน มีการปฏิบัติธรรมตามหลักศีลห้าแตกต่างกัน แสดงว่า อาชีพและรายได้ต่างกัน เป็นแรงผลักดันหรือแรงจูงใจต่อการปฏิบัติธรรมตามหลักศีลห้าของผู้นำครัวเรือน เนื่องจากการประกอบอาชีพเพื่อนำรายได้มาเจือจุนครอบครัว ดังนั้น ผู้นำครัวเรือน ที่มีรายได้น้อย หรือมีรายได้มากเกินไป จะมีการปฏิบัติธรรมตามหลักศีลห้าเหมือนกัน สอดคล้องกับแนวคิดของพัชนี เศษจรรยา (2534 : 54) ที่กล่าวถึง แรงผลักดันหรือแรงจูงใจ (Motives) เป็นสิ่งที่บุคคลปฏิบัติเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง เมื่ออาชีพก่อให้เกิดรายได้ อาชีพและรายได้ จึงเป็นปัญหาหรืออุปสรรคในการปฏิบัติธรรมตามหลักศีลห้าของบุคคล

ข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบต่าง ๆ จากการผลการวิจัยเรื่องการปฏิบัติธรรมตามหลักศีลห้าของผู้นำครัวเรือน ในชุมชนตำบลตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

รัฐบาล หน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้อง ชุมชนท้องถิ่น ควรมีการกำหนดนโยบายอย่างจริงจัง ด้านพฤติกรรมของพุทธศาสนิกชน โดยการประชาสัมพันธ์ และให้การศึกษากับองค์กรท้องถิ่น และองค์กรการศึกษา เพื่อสร้างภาพลักษณ์ให้พุทธศาสนิกชนตระหนักถึงต้นเหตุของปัญหาสังคม เกิดความนิยมในการรักษาศีลห้า เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาสังคมร่วมกันอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ภาครัฐควรเชิดชูสนับสนุนการพัฒนาชุมชนหรือบุคคลตัวอย่างทุกระดับในการรักษาศีล โดยมีการค้นหาบุคคลตัวอย่างอยู่ตลอดเวลา สร้างแรงจูงใจให้พุทธศาสนิกชนกระตือรือร้นในการเห็นคุณค่าของการรักษาศีลห้า ที่ตนเองจะได้รับผลจากการกระทำดี

2. จัดโครงการอบรมพุทธศาสนิกชนในรูปแบบที่ทันสมัย มีกิจกรรมที่ให้พุทธศาสนิกชน ได้แสดงออก ในการร่วมตระหนักถึงปัญหาสังคมในชุมชนของตนเอง และร่วมรับผิดชอบหาทางแก้ไข และกระจายข่าวให้ผู้อื่นในชุมชนได้รับทราบและตระหนักร่วมกัน

3. กลุ่มหรือสังคมที่ไม่รับผู้ประพฤติผิดศีลธรรม หรือผิดครองครองธรรมเข้าร่วมกลุ่ม หรือเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกในชุมชน ร่วมกันพัฒนาชุมชนให้เกิดความสุขทั้งร่างกาย และจิตใจ ด้วยการพลิกฟื้นทุนทางสังคมมาสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น โดยลดเลืกอบายมุข เช่น เหล้า บุหรี่ การพนัน รวมถึงพฤติกรรมที่สร้างความเสื่อมทั้งหลาย เพื่อนำไปสู่การเสริมสร้าง เครือข่ายกองทัพแห่งธรรม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี